

Til den/de måtte gjelde,

Takk for initiativet til dette innspillsmøtet!

Det er viktig at man nå ser behovet for en øremerket ordning til det som er «de etablerte kompaniene» og som *har blitt det*, blant annet gjennom profesjonaliseringen og organisasjonsmessig organisering av kunst som næring.

Naturligvis er 4 mill. langt fra nok til å etablere nye kompanier under en slik ordning, ei heller redde de som står i fare for nedleggelse.

Det at man nå ønsker å få på beina en ordning for de etablerte kompaniene allerede i 2022 er bra. Men førsteprioritet bør være «å redde» de kompaniene som fra sin side ønsker det, altså de tidlige «basisfinansierings-gruppene».

Dette er arbeidsgivere som har vært til stede, flere, siden 90-tallet og besitter uhyre mengder erfaring og kunnskap. Ikke minst var det en velvilje og et krav fra Kulturdepartementet og regjeringen sin side at scenekunsten skulle profesjonalisere og institusjonalisere seg fra kulturmeldingen tidlig på 2000-tallet. Det at basisfinansieringen opphørte uten en ny ordning på plass har gjort at mange etablerte kunstnere plutselig står uten arbeid og er i dårligere stand økonomisk enn noen gang, pandemi eller ikke. Utsiktene er uhyre uforutsigbare og arbeidsplasser som enkeltkunstnere har hatt og etablert i over flere 10-tallas år er nå forsvunnet uten noen form for sikkerhetsnett.

Får å kunne kalle seg etablert kompani bør man, etter min mening arbeide og drive en virksomhet som skaper og er en arbeidsplass for seg selv og andre. Det bør være krav om opprettholdelse av kunstnerisk aktivitet i ulike/varierte former og art; produksjonsutvikling, forestillinger, workshops, turnévirkosmhet, publikumsutvikling, nærhet/tilknytning til lokalt/regionalt/nasjonalt og/eller internasjonalt kunstner-nettverk.

Det er umulig for de etablerte kompaniene å skille mellom driftstilskudd og produksjonsmidler, da dette er individuelt og behovene er ulike på bakgrunn av hvilken virksomhet man driver.

Driftstilskudd er unyttig uten produksjonsmidler, for hva skal man drifte om en ikke kan skape eller produsere?

På den måten vil det for de etablerte kompaniene ikke være nyttig å separere drift/produksjon i form av en for eks. blandingsøkonomi av mange små bestanddeler. Behovet *er* for en større sum med midler, i motsetning til mange små. Dette er nødvendig for langsiktig og bærekraftig kunstner-økonomi. Det vil også forsvinne unødvendig mye tid til søknadsskriving til forskjellige mindre instanser, hvor ett eller flere avslag kan være med på å felle en hel produksjon, og dermed er også forutsigbarheten borte.

Dagens situasjon gir mulighet for å opprette en **tre-trinns modell** som kan sikre kvalitet, utvikling og økonomisk og kunstnerisk sirkulasjon.

Trinn 1:   Enkeltstående kunstner   arbeidsstipend, for-prosjekt, prosjektmidler.

Trinn 2: Kunstnerskapssøtte Skaperen/Initiativtakeren får muligheten til å utvikle/opprettholde eget kunstnerskap og invitere aktuelle aktører, arbeide i prosess over lengre tid og spisse eget kunstnerisk uttrykk.

Disse to trinnene eksisterer allerede i dag.

Så til en ny ordning – trinn tre, Etablerte kompanier/mindre virksomheter:

Trinn 3: Etablerte kompanier som over lengre perioder har vist høy kunstnerisk kvalitet på nasjonalt og internasjonalt nivå, og kan over tid vise til stor produksjonsevne gjennom prosessuelle arbeider, så vel som visninger i form av forestillinger o.l.

Etablerte kompanier *må* kunne fungere som mindre organisasjoner/næringer bestående av kompetanse og fungere med et profesjonelt driftsapparat, vedtekter gjennom et styre og kan gi enkelt-kunstnere arbeid over tid. På den måten kan man sikre kunstner-økonomien gjennom skapende og utøvende arbeid. Gjennom midlertidig ansettelser *gjentakende* over tid. Dette vil også være kompetansehevende for enkelt-kunstneren, da utveksling mellom aktører på tvers av erfaring, fartstid, ulik bakgrunn osv er en av de viktigste årsakene til utvikling og nyteknisk. Skulle man ikke fylle kravene som blir lagt til grunn *må* man få muligheten til å omorganisere, gjøre om, nedtrappe, og/eller avvike over en viss periode.

Det er nødvendig å legge vekt på den organisatoriske modellen for å kunne styre scenekunsten inn i en mer langsiktig og bærekraftig form, i all hovedsak for å sikre forutsigbarhet for kunstner-økonomien, og den sikres i all hovedsak gjennom arbeid – da trenger man arbeidsgivere som kan drifte ikke bare kunsten, men også strukturelle organisasjoner/virksomheter hvor grunnleggende behov burde være en selvfølge.

Scenekunsten-kompaniene er ikke lenger som *tidligere kulturminister Åse Kleveland* beskrev de på tidlig 90-tall i sin kulturmelding «*tid for kultur*»: «*scenekunstgrupper popper opp og forsvinner*». Vi ser nå at flere av de har feiret 15, 25 og over 30 år.

Det skal også nevnes at de som har vært en del av basisfinansiering har vært en investering for nye kunstnere som har kommet til, så vel som kultureksport for staten Norge. Nettopp nå som det foreslåes mer penger til kultureksport er vi nødt til å ta vare på de kompaniene som har bygd opp scenekunsten som eksportvare og den dyrebare investeringen, erfaring og kompetanse disse besitter.

Det er viktig at man legger til grunn i en slik ordning både formelle krav som kan måles så vel som det kunstneriske. Faren uten formaliteter er at man igjen vil oppnå samme situasjon som den aktuelle, hvor kompetanse og investering i kunstnerskap over lengre tid går tapt for alltid.

På forhånd takk!